

Adroddiad i'r: Pwyllgor Archwilio Partneriaethau

Dyddiad y Cyfarfod: 19 Mawrth 2015

Awdur yr Adroddiad: Cydlynnydd Archwilio

Teitl: Rhaglen Waith Archwilio

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn cyflwyno drafft rhaglen waith i'r dyfodol y Pwyllgor Archwilio Partneriaethau i'r aelodau ei hystyried.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Gofyn i'r Pwyllgor adolygu a chytuno ar ei raglen waith i'r dyfodol, a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i aelodau ar faterion perthnasol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Pwyllgor yn:

- 3.1 ystyried yr wybodaeth a ddarparwyd ac yn cymeradwyo, diwygio neu'n newid ei raglen gwaith i'r dyfodol fel y gwêl yn briodol; a
- 3.2 penodi cynrychiolydd i wasanaethu ar Grwp Herio y Gwasanaeth Addysg.

4. Manylion am yr adroddiad.

- 4.1 Mae Erthygl 6 Cyfansoddiad Cyngor Sir Ddinbych yn nodi cylch gorchwyl, swyddogaethau ac aelodaeth pob Pwyllgor Archwilio, tra bo rheolau'r gweithdrefnau i bwyllgor archwilio wedi'u gosod yn Rhan 4 y Cyfansoddiad.
- 4.2 Mae'r Cyfansoddiad yn amodi bod yn rhaid i bwyllgorau archwilio'r Cyngor baratoi ac adolygu rhaglen ar gyfer eu gwaith i'r dyfodol. Drwy adolygu a blaenoriaethu materion mae modd i aelodau sicrhau fod y rhaglen waith yn cyflwyno rhaglen dan arweiniad yr aelodau.
- 4.3 Arfer sydd wedi'i fabwysiadu yn Sir Ddinbych ers nifer o flynyddoedd yw bod pwyllgorau archwilio'n cyfyngu ar nifer yr adroddiadau a ystyrir mewn unrhyw gyfarfod i uchafswm o bedwar, yn ogystal ag adroddiad rhaglen waith y Pwyllgor ei hun. Nod y dull hwn yw hwyluso cael trafodaeth fanwl ac effeithiol ar bob pwnc.
- 4.4 Yn y blynyddoedd diweddar mae Llywodraeth Cymru (LIC) a Swyddfa Archwilio Cymru wedi tynnu sylw at yr angen i gryfhau rôl archwilio ar draws llywodraeth leol a gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru, gan gynnwys defnyddio archwilio fel modd o ymgysylltu â phreswylwyr a

defnyddwyr gwasanaeth. Wrth fynd ymlaen disgwylir i archwilio ymgysylltu'n well ac yn amlach â'r cyhoedd gyda golwg ar sicrhau penderfyniadau gwell a fydd yn y pen draw yn arwain at well canlyniadau i ddinasyddion. Yn y dyfodol, bydd Swyddfa Archwilio Cymru yn mesur effeithiolrwydd archwilio wrth gyflawni'r disgwyliadau hyn.

4.5 Gan ystyried y weledigaeth genedlaethol ar gyfer archwilio ac ar yr un pryd ganolbwyntio ar flaenoriaethau lleol, mae'r Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Archwilio (GCIGA) wedi argymhell yn ddiweddar y dylai pwyllgorau archwilio'r Cyngor, wrth benderfynu ar eu rhaglenni gwaith, ganolbwyntio ar y meysydd allweddol canlynol:

- arbedion ar y gyllideb;
- cyflawni Amcanion y Cynllun Corfforaethol (gyda phwyslais arbennig ar y modd o'u cyflawni yn ystod cyfnod o galedi ariannol);
- unrhyw eitemau eraill a gytunwyd gan y Pwyllgor Archwilio (neu'r GCIGA) fel blaenoriaeth uchel (yn seiliedig ar y meini prawf profion PAPER - gweler paragraff 4.6 isod) a;
- Materion brys, materion na ellir eu rhagweld neu faterion â blaenoriaeth uchel

4.6 Felly, gofynnir i'r Pwyllgor ystyried rhaglen waith ddrafft ar gyfer cyfarfodydd i ddod, fel y nodwyd yn atodiad 1, a'i chymeradwyo, ei hadolygu neu ei diwygio yn ôl yr angen. Wrth ystyried y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol efallai y bydd y Pwyllgor yn gweld ei bod yn ddefnyddiol rhoi sylw i'r prawf 'PAPER' (gweler isod) i benderfynu ar addasrwydd y pwnc ar gyfer archwilio:

Public Interest (Diddordeb y Cyhoedd): a yw'n fater sy'n peri pryder i breswylwyr?

Ability to have an impact (Gallu i gael effaith): a all Archwilio ddylanwadu ar bethau a'u newid?

Performance (Perfformiad): a yw'n ymwneud â gwasanaeth neu faes sy'n tanberfformio?

Extent (Graddfa): a yw'n effeithio ar nifer fawr o breswylwyr/ardal ddaearyddol fawr?

Replication (Dyblygiad): a oes unrhyw un arall yn edrych arno?

Ffurflenni Cynnig ar gyfer Archwilio

- 4.7 Fel y crybwyllwyd ym mharagraff 4.2 uchod, mae Cyfansoddiad y Cyngor yn gofyn i bwyllgorau archwilio baratoi ac adolygu rhaglen ar gyfer eu gwaith i'r dyfodol. Er mwyn cynorthwyo'r broses o flaenoriaethu adroddiadau, os yw'r swyddogion o'r farn fod pwnc yn haeddu'r amser i gael ei drafod ar raglen fusnes y Pwyllgor, mae'n rhaid iddynt wneud cais ffurfiol i'r Pwyllgor i ystyried derbyn adroddiad ar y pwnc hwnnw. Gwneir hyn trwy gyflwyno 'ffurflen gynnig' sy'n egluro pwrpas, pwysigrwydd a chanlyniadau posibl y pynciau a awgrymir. Does dim un ffurflen gynnig wedi dod i law oddi wrth swyddog i'w ystyried yn y cyfarfod cyfredol.
- 4.8 Er mwyn gwneud gwell defnydd o amser archwilio drwy ganolbwyntio adnoddau pwyllgorau i archwilio testunau'n fanwl, gan ychwanegu gwerth drwy'r broses o wneud penderfyniadau a sicrhau gwell canlyniadau ar gyfer preswylwyr, penderfynodd y GCIGA yn ddiweddar y dylai'r aelodau, yn ogystal â swyddogion, gwblhau 'ffurflenni cynnig ar gyfer archwilio' yn amlinellu pam eu bod yn credu y byddai'r testun yn elwa o fewnbwn archwilio. Gellir gweld copi o 'ffurflen gynnig' yn Atodiad 2. Mae ochr gefn y ffurflen hon yn cynnwys siart lif sy'n rhestru'r cwestiynau y dylai aelodau eu hystyried wrth baratoi i gynnig eitem ar gyfer archwilio, ac y dylai pwyllgorau eu gofyn wrth benderfynu ar addasrwydd testun arfaethedig i'w gynnwys ar raglen gwaith i'r dyfodol archwilio. Os, ar ôl cwblhau'r broses hon, y penderfynir nad yw'r testun yn addas i'w archwilio'n ffurfiol gan bwyllgor archwilio, yna gellir ystyried dulliau eraill o rannu'r wybodaeth neu archwilio'r mater e.e. darparu 'adroddiad gwybodaeth', neu os yw'r mater yn un o natur leol gellir ei archwilio gan y Grŵp Ardal Aelodau (GAA) perthnasol. Yn y dyfodol ni fydd unrhyw eitemau'n cael eu cynnwys ar raglen gwaith i'r dyfodol heb i 'ffurflen gynnig ar gyfer archwilio' gael ei chwblhau, ac i'r testun gael ei gymeradwyo i'w gynnwys ar y rhaglen gan y Pwyllgor. Bydd cymorth ar gael i gwblhau'r ffurflenni gan y Cydlynnydd Archwilio.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

- 4.9 Gan i'r Athro Trevor Purt, Prif Weithredwr Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, fynychu cyfarfod briffio o'r Cyngor ar 16 Mawrth 2015, a thrafod cynllun tair mlynedd y Bwrdd gyda phob cynghorydd sir, teimlwyd y byddai braidd yn gyn-amserol i wahodd cynrychiolwyr o'r Bwrdd i gyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio Partneriaethau ar 30 Ebrill i drafod y cynnydd wnaed gyda'r Cynllun. O ganlyniad cytunodd y Cadeirydd y dylid gohirio'r cyfarfod gyda chynrychiolwyr o'r Gwasanaeth Iechyd tan nes ymlaen yn y flwyddyn.

Rhaglen Waith i'r Dyfodol y Cabinet

- 4.10 Wrth benderfynu ar eu rhaglen waith i'r dyfodol mae'n bwysig fod pwyllgorau archwilio yn ystyried amserlen rhaglen waith y Cabinet. Ar gyfer y diben hwn, mae rhaglen waith y Cabinet wedi ei chynnwys yn Atodiad 3.

Datblygiad Penderfyniadau'r Pwyllgor

- 4.11 Yn Atodiad 4 mae tabl yn crynhoi penderfyniadau diweddar y Pwyllgor ac yn cynghori aelodau am eu gweithrediad.

5. Grwpiau Herio Gwasanaethau

Yn dilyn marwolaeth y Cynghorydd Margaret McCarroll mae sedd wag ar Grŵp Herio y Gwasanaeth Addysg. Felly, gofynnir i'r Pwyllgor benodi cynrychiolydd i wasanaethu ar y grŵp hwn. Mae'r rhestr ddiweddaraf o gynrychiolwyr archwilio ar y Grwpiau Herio Gwasanaethau ynghlwm yn Atodiad 5 er gwybodaeth.

6. Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Archwilio

- 6.1 Dan drefniadau archwilio'r Cyngor mae Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Archwilio (GCIGA) yn gweithredu fel pwyllgor cydlynu. Cyfarfu'r grŵp ar 8 Ionawr a, fel y nodir ym mharagraffau 4.5 a 4.6 uchod, argymhellwyd defnyddio ffurflenni Cynnig Eitemau ar gyfer Aelodau a phroses llym ar gyfer pennu addasrwydd pwnc ar gyfer craffu.

- 6.2 Yng nghyfarfod y Grŵp ar 19 Chwefror trafodwyd nifer o geisiadau gan swyddogion ac aelodau i gynnwys eitemau ar raglenni gwaith y Pwyllgorau Archwilio. Un cais oddi wrth swyddog a ystyriwyd, ac a ganiatawyd i'w gynnwys ar raglen gwaith y Pwyllgor hwn ar gyfer ei gyfarfod ar 30 Gorffennaf 2015, yw adroddiad ar Glwstwr Cymunedau'n Gyntaf Sir Ddinbych (gweler atodiad 1).

- 6.3 Trafododd y GCIGA hefyd y trefniadau ar gyfer adrodd ar waith y pwyllgorau archwilio ar gyfer 2014/15 i'r Cyngor Blynyddol ym mis Mai, ac fel rhan o'r broses honno mae wedi penderfynu cynnal ymarfer gwerthuso o waith y swyddogaeth archwilio. Bydd pob cynghorydd sir ac uwch reolwyr yn derbyn holiadur byr yn gofyn iddynt werthuso archwilio o'u safbwynt hwy. Rhoddir crynodeb o'r canfyddiadau fel rhan o'r eitem ar yr Adroddiad Blynyddol yng nghyfarfod Blynyddol y Cyngor ym mis Mai.

- 6.4 Eitem arall a drafodwyd mewn cryn fanylder yn y cyfarfod ar 19 Chwefror roedd Papur Gwyn diweddar Llywodraeth Cymru *Datganoli, Democratiaeth a Chyflawni – Diwygio Llywodraeth Leol: Grym i Bobl Leol*. Dylai'r ddolen gyswllt isod gyfeirio aelodau i'r dudalen berthnasol ar wefan Llywodraeth Cymru lle gellir gweld y Papur:

<http://wales.gov.uk/consultations/localgovernment/power-to-local-people/?skip=1&lang=cy>

Mae Pennod 8 y Papur Gwyn, 'Cryfhau Rôl Adolygu', yn manylu ar gynigion Llywodraeth Cymru o ran craffu. Bydd sylwadau'r Grŵp ar y cwestiynau ymgynghorol ar bennod 8 yn cael eu cynnwys yn ymateb y Cyngor i'r ymgynghoriad yn ei gyfanrwydd.

7. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Bydd archwilio effeithiol yn gymorth i'r Cyngor gynnal y blaenoriaethau corfforaethol yn unol ag anghenion cymunedau a dymuniadau trigolion. Bydd datblygu ac adolygu'r rhaglen waith gydlynol yn barhaus yn cynorthwyo'r Cyngor i ddarparu ei flaenoriaethau corfforaethol, i wella canlyniadau i breswylwyr tra hefyd yn dygymod â thoriadau llym yn y gyllideb.

8. Beth yw'r prif gasgliadau o'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (EqIA) a gynhaliwyd ar y penderfyniad? Dylid cynnwys templed yr Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb a gwblhawyd fel atodiad i'r adroddiad.

Ni chynhaliwyd Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb er diben yr adroddiad hwn gan nad yw ystyried rhaglen waith i'r dyfodol y Pwyllgor yn debygol o gael effaith andwyol neu annheg ar bobl sy'n rhannu nodweddiad sydd wedi'u diogelu.

9. Faint fydd hyn yn costio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae'n bosib y bydd yn rhaid i wasanaethau neilltuo amser swyddog i gynorthwyo'r Pwyllgor gyda'r eitemau a nodwyd yn y rhaglen waith a chydag unrhyw gam gweithredu yn dilyn ystyried yr eitemau hynny.

10. Pa ymgynghori sydd wedi digwydd?

Does dim angen cynnal ymgynghoriad ar yr adroddiad hwn. Fodd bynnag, mae'r adroddiad ei hun a'r ystyriaeth a roir gan y Pwyllgor i'w raglen waith ar gyfer y dyfodol yn gyfystyr ag ymgynghoriad gyda'r Pwyllgor o ran ei raglen waith.

11. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Nid oes risg wedi ei ganfod o ran y Pwyllgor yn ystyried ei raglen waith. Fodd bynnag, wrth adolygu ei raglen waith yn rheolaidd gall y Pwyllgor sicrhau bod meysydd sy'n peri pryder yn cael eu hystyried a'u harchwilio fel y maent yn dod i'r amlwg a bod argymhellion yn cael eu gwneud er mwyn mynd i'r afael â nhw.

12. Grym i wneud Penderfyniad

Yn unol ag Erthygl 6.3.7 Cyfansoddiad y Cyngor mae'n rhaid i bwyllgorau archwilio'r Cyngor baratoi rhaglen waith a'i hadolygu.

Swyddog Cyswllt: Cydlynnydd Archwilio

Rhif ffôn: (01824) 712554

E-bost: dcc_admin@denbighshire.gov.uk